

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

13. De patronatis beneficiis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

De beneficiis Patronatus.

1 **I**us Patronatus est ius nominandi seu presentandi aliquem instituendum ad beneficium Ecclesiasticum vacans, ex tribus causis acquiritur, Ecclesiae fundatione, aedificatione & donatione sufficientium reddituum: NB. Aedificans dotare tenetur Ecclesiam alioquin Episcopus Ecclesiam consecrare non debet sine dote.

2 Patronus Ecclesiae tum vnicus esse potest, tum etiam plures, dummodo Ecclesiae detur dos competens quae sufficiat ad necessaria ministrorum & administrativa.

NB. Patronatus matricis est etiam patronus filia cum laico, licet à Laico aedificata. Quod si intra fundum alicuius Ecclesiae à Laico aedificetur & dotetur Capella (sicut hic S. Annae) acquirit etiam Ecclesia vna cum Laico ius patronatus.

3 Patronatus Ecclesiae efficitur etiam, qui post Ecclesiae consecrationem ei dotem assignauit, retrahitur enim Patronatus perinde ac si ab initio constitutus fuisset.

NB. Corruente in toto Ecclesia perit etiam ius Patronatus & si alius de nouo aedificet efficitur nouus Patronus, secus est, si saltem aliquali restoratione indiget, nam restauratores censentur tunc benefactores non patroni; Imò donans aliquid Ecclesiae sine animo dotandi, non fit patronus.

4 Duplex est ius patronatus; Ecclesiasticum (quod Ecclesiasticae personae competit ratione beneficij aut fundationis ex bonis Ecclesiasticis) Laicum (quod Laico seu Ecclesiastico ratione fundationis ex pro-

prijs patrimonialibus competit) & ex ijs super quæ Clericus licet sint bona Ecclesiastica, de consuetudine testatus est amicis.

NB. Laicus Patronus intra quatuor menses non præsentans amittit ea vice ius præsentandi, Ecclesiasticus intra 6. menses; quod si laicus & Clericus sunt patroni, tunc laicus gaudet priuilegio clerici.

Iuri Patronatus Laici ex fundatione, constitutione vel donatione non tam facile derogatur, quam iuri patronatus Ecclesiastico, nunquam enim derogatur Laico iuri etiam reseruatione facta à Papa nisi specialis mentio fiat.

NB. Etiam si laicorum fiat mentio in clausula derogatoria, tamen non comprehenduntur Duces, Marchiones, neque si Laicus & Clericus simul sint patroni, nam æquum non est, vt aliquis ratione sui socij incommodum in re indiuidua sentiat.

In patronatu Laico Patronus variare potest (non item in Ecclesiastico) V. C. Postquam vnum præsentatur, etiam alterum potest, & tunc iudicio Episcopi relinquatur, vter eorum magis idoneus præferendus.

Patronus Ecclesiasticus indignum præsentans, priuatur ea vice iure præsentandi, sed Laicus patronus alium præsentare debet.

Patrono quatuor iura competunt; primò institutos ad beneficia vacantia Episcopo præsentare, Secundò, Honor præcipuus in sessionibus, processibus. Tertio, Alimenta in casu inopiæ ab Ecclesia recipere. Quarto, Ecclesiam defendere, & curam eius gerere. V. C. vt redditus Ecclesiæ non nisi ad vsus fundationis præscriptæ conuertantur.

Patronus Ecclesiæ seruitium seu onus Ecclesiæ 9
Zu impo-

imponere non potest contra sacrorum Canonum decreta, si tamen conditio aliqua honesta ante fundationem accepta fuerat, ea seruari debet.

- 10 Aedes sacrae & parochiales cura patroni debent reparari & conseruari non tamen sumptibus patroni, sed nisi proprii redditus pro Ecclesiae fabrica deputati sint, vel loci consuetudo aliud obrineat, ipsi met beneficiati ex superfluis redditibus contribuere debent, quod si ministri non habeant superfluos redditus compelli debent Parochiani. Cum enim ibi diuina percipiant, tenentur ad refectionem Ecclesiae.
- 11 Patronus Ecclesiasticus rationem administrationis rerum temporalium exigere potest, Laicos non item, sed solum habet eorum quoad defensionem.
- 12 Episcopus extra casum necessitatis non potest disponere circa beneficia cum prauiudicio iuris patronatus, secus si eius nihil intersit, Quod in necessitate possit, patet, quia Patronus non potest impedire magnam utilitatem Ecclesiae, cum ius patronatus ipsi ab Ecclesia ex gratia, non ex debito concessum sit.

Corollarium. Episcopus non potest absque consensu patroni Ecclesiam parochialem conuertere in collegialem, quia amitteret ius praesentandi Rectorem quippe electione constituendum, neque Episcopus (ob eandem causam) potest vnire beneficium patronatum sine consensu patroni.

NB. Si alienatio vel fructuum subtractio sine iusta causa fiat, potest patronus Ecclesiam eam impugnare, quippe ad cuius officium spectat

stat providere, ne beneficij fructus perperam infu-
mantur.

Foundationes & quævis ultimæ dispositiones si iu- 13
stæ ac rationabiles sint, mutari non possunt sine con-
sensu principis, qui in spiritualibus est Papa iuxta
Balduin. *Vbiunq; dispositio defuncti certa est, respectu cau-
sæ personæ, loci ab Episcopo alterari non potest.*

Hæres siue successor renunciare potest conditio- 14
nibus in sui tantum fauorem apposis, non item ijs,
quas ob cultum diuinum, ob sui memoriam familiæ
commodum fundator requisituit, nam piæ & hone-
stæ voluntatem obseruare naturalis æquitas postu-
lat V. C. In signia dotantis Ecclesiam non licet tolle-
re, vt nimirum memoria primæ foundationis perpe-
tuetur.

Sepulchra & insignia eorum benefactorum, qui 15
Capellam extruxerunt, tolli non debent, etsi familia
extincta sit, quia fundator stat in hominum memo-
ria viuere, præsertim Christianis, quippe qui hac ra-
tione excitantur ad orandum pro anima illius, nam
alioquin homines pij reuocabuntur ab eiusmodi
construccionibus.

NB. Sepulchra aliorum benefactorum Ecclesie
etiam non licet mutare nisi tota progenies sit extin-
cta, quia sicut morte vsufructuarij eiusque descen-
dentium redit vsusfructus ad proprietarium, ita et-
iam ius sepulchræ mortuo benefactore eiusque hæ-
redibus redit ad Ecclesiam.

NB. I. Si fundator conditionem apposuit aliquam
etiam familia, ex gente & ad beneficium præsentandum
instituentimque esse, si idoneus adsit, non posse
tunc alium promoueri.

Episcopus sine causa necessitatis non potest vnus i 6

Zz 2

Eccle-

Ecclesiae reditus pro fabrica deputatos ad alterius indigentioris subsidium transferre: Ratio, quia Ecclesia pupillo comparatur, cum se ipsam defendere non possit. Quare sicut tutor non potest alteri bona pupilli cum eius detrimento donare; ita neque Ecclesiarum tutor Episcopus excepta plenitudine supremæ potestatis papalis; Excipe magnam redituum abundantiam Ecclesiae, item grauem necessitatem alterius Ecclesiae.

NB. Episcopus numerum Missarum fundatarum nisi temporis progressu reditus sufficientes non sint, mutare non potest.

- 17 Interpretari voluntatem fundatoris defuncti vel pro vna vice ob causam rationabilem & Ecclesiae vilem dispensare ad Episcopum cum hæc de fundatoris pertinet.

NB. Si fundator clarè expressit Capellaniam sacerdotio insignitis conferendam esse, modo autem se non offerat idoneus, nisi subdiaconus aliquis, qui intra annum sacerdotium accepturus est, potest huic conferri posse ex Patroni consensu, si id fieri possit absque diminutione cultus diuini, quia est iusta causa.

- 18 Ius Patronatus tum masculo tum feminae, puberæ & impuberi competere potest, etiam illegitimo. Quod si ius patronatus annexum sit doti bonæ uxoris pertinet ad maritum, in alijs bonis mulieris ad mulierem.

NB. Præsentatio Minoris valet sine auctoritate curatoris, quia cura ei non datur minori quoad Ecclesiasticam; De pupillo alia est ratio, quia tutor constituitur etiam ad actiones personæ regendas.

NB. Plures æquè idonei præsentati possunt sibi inuicem præferri ex voluntate Principis, Ratio, cum

enim omnia paria sint tunc gratificationi locus est, ait Abbas.

19 Possessor juris patronatus si bonæ fidei est valide præsentat, post litis autem contestationem de possessione iuris patronatus præsentatio admittenda non est.

20 Ius patronatus quatuor modis transferri potest successione, tam ex testamento, quam ab intestato donatione; Laico; Permutatione ex consensu Episcopi; Venditione V.C. Ciuitatis, villæ idque per accidens; Permutatione si fiat cum re spiritali V.C. cum alio iure patronatus idque consensu Episcopi si cum Laico, quia interest Ecclesiæ, ne nouum patronum deteriorem acquirat.

21 Dominium aliquod propter annexum ius patronatus maiore precio vendere, Simoniacum est.

NB. Nec per locationem fundi nec per oppignorationem acquiritur conductori ius patronatus, quia per locationem & oppignorationem dominium rei non transfertur, ideoque alienationis nomine non comprehenduntur; tamen potest debitor patronus creditori fundum hypothecæ nomine possidenti committere vt nomine suo præsentet.

C A P. XIV.

Derequisitis qualitatibus beneficiandorum.

1 Ad omnia beneficia simplicia requiritur secundum Trid. ætas inchoata 14 an. iure antiquo etat ætas septennij completa, saltem in Ecclesijs, quarum Canonicatus non habent annexum ordinem sacrum ad beneficia duplicia, puta dignitates si non sunt curata requiritur ætas XXII. an. Completorum. Ad Abbatiam 25 anni inchoati. Ab Abbatissam 30. anni completi. Ad Episcopatum 30. anni completi.

Zz 3 NB.